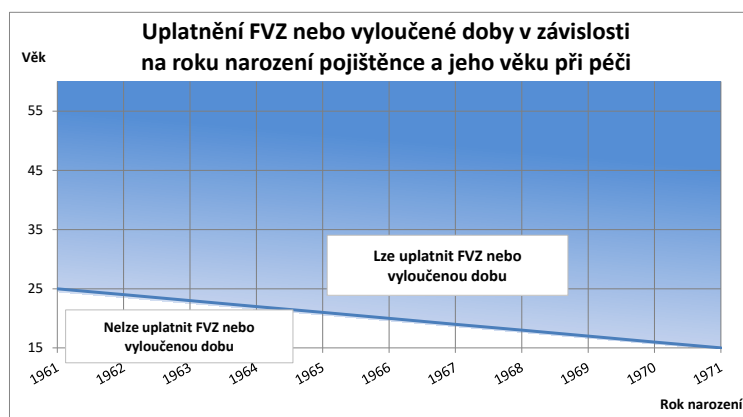

Zvýšení vyplácených starobních důchodů a nově přiznaných důchodů, u kterých nelze uplatnit FVZ a vyloučenou dobu za výchovu dítěte/děti o pevnou částku

Zvýšení důchodů za péči u seniorů, kteří nemohou využít FVZ ani rozšíření vyloučených dob

Péče o děti významným způsobem ovlivnila pracovní kariéru, výši příjmů a v konečném důsledku důchody nejen u osob, které budou do důchodu teprve odcházet, ale i u těch, kteří již jsou v důchodu.

Komisi podpořená opatření fiktivního vyměřovacího základu (FVZ) a rozšíření vyloučených dob (RVD) však mohou ovlivnit výši důchodu pouze u těch seniorů, (i) kteří odejdou do důchodu v budoucnu a (ii) u kterých doba péče o děti do 4, respektive 9 let pokračovala i po roce 1986. Ani jedno z navržených opatření tak nemá potenciál navýšit důchody u současných starobních důchodců a velké skupiny seniorů, kteří odejdou do důchodu před rokem 2030.

Způsob zvýšení důchodů za péči u osob mimo dosah FVZ a RVD

U skupin pečujících, u kterých nelze uplatnit FVZ nebo RVD (příjemci důchodu a budoucí důchodci s dobou péče o děti před rokem 1986), přitom z technických důvodů není možný jiný způsob bonifikace za předchozí péči než přímé navýšení starobního důchodu. MPSV analyzovalo 5 možných způsobů bonifikace starobních důchodů za předchozí péči:

1. Zvýšení důchodů o 500 Kč za každé vychované dítě - odpovídá ST 439
2. Zvýšení důchodů o 500 Kč každé důchodkyni, která vychovala alespoň jedno dítě a její starobní důchod (bez důchodu pozůstalostního) je nižší než průměrný starobní důchod – zvýšení by bylo stanoveno tak, aby součet důchodu před zvýšením a částky zvýšení nepřesáhl průměrný starobní důchod. Pokud by např. průměrný důchod činil 13 400 Kč, pak u důchodkyně se starobním důchodem ve výši 13 200 Kč došlo k navýšení jen o 200 Kč, nikoli o 500 Kč. Obdobný princip „limitu“ součtu důchodu a příspěvku by byl uplatněn i u varinat 3 – 5.
3. Zvýšení důchodů o 500 Kč každé důchodkyni za každé vychované dítě a její starobní důchod (bez důchodu pozůstalostního) je nižší než průměrný starobní důchod – zvýšení by

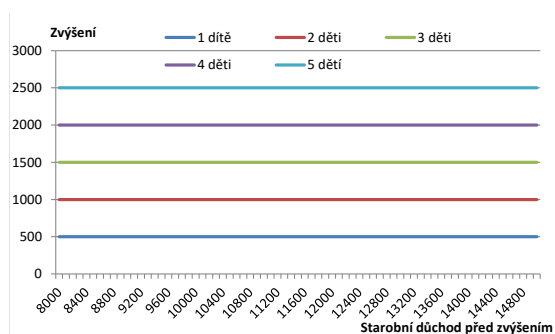
bylo stanoveno tak, aby součet důchodu před zvýšením a částky zvýšení nepřesáhl průměrný starobní důchod.

4. Zvýšení důchodů o 250 Kč každé důchodkyni, která vychovala alespoň jedno dítě a její starobní důchod (bez důchodu pozůstalostního) je nižší než průměrný starobní důchod – zvýšení by bylo stanoveno tak, aby součet důchodu před zvýšením a částky zvýšení nepřesáhl průměrný starobní důchod.
5. Zvýšení důchodů o 250 Kč každé důchodkyni za každé vychované dítě a její starobní důchod (bez důchodu pozůstalostního) je nižší než průměrný starobní důchod – zvýšení by bylo stanoveno tak, aby součet důchodu před zvýšením a částky zvýšení nepřesáhl průměrný starobní důchod.

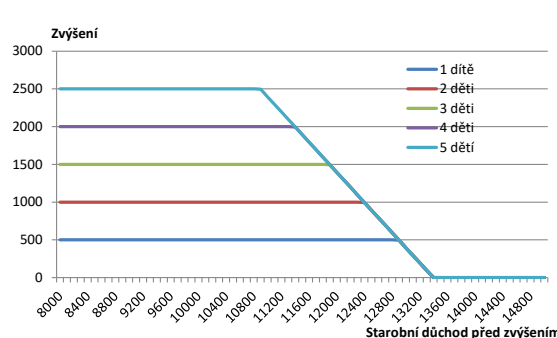
Dopady 5 variant na pečující osoby

Dopady výše popsaných variant na starobní důchody pečujících osob shrnuje následující Graf. Varianta 1 zvyšuje důchod u všech pečujících, nehledě na výši jejich současného důchodu. Varianty 2 až 5 zvyšují důchod pouze u těch pečujících, kteří mají nižší starobní důchod než je průměrný starobní důchod v ekonomice. Současná výše důchodu spolu s bonifikací však u variant 2 až 5 nesmí převýšit průměrný starobní důchod.

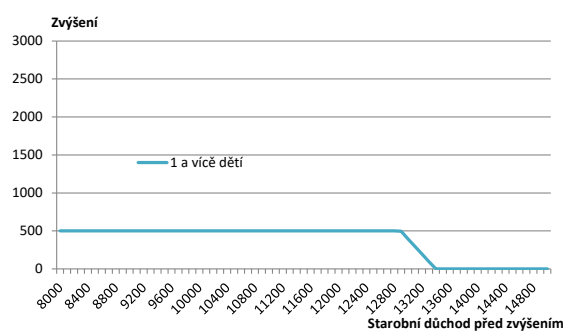
Varianta 1

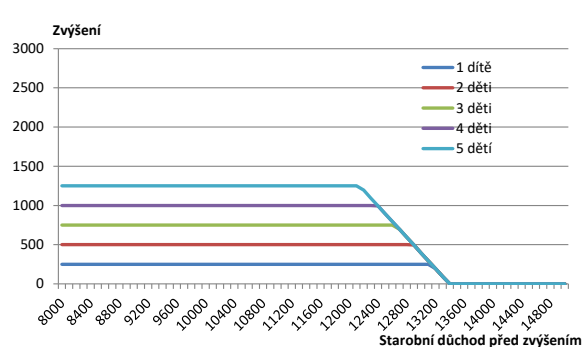
Varianta 2

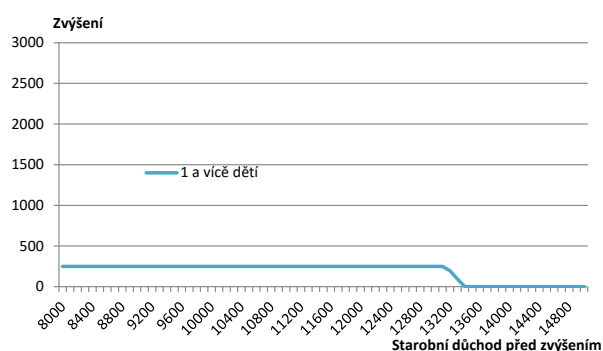
Varianta 3

Varianta 4

Varianta 5

Rozpočtové dopady

Tabulka níže kvantifikuje rozpočtové dopady 5 možností navýšení důchodů. Výpočty přitom vycházejí z předpokladu, že pečujícími osobami byly ženy, a proto by došlo ke zvýšení důchodů u nich.

Tabulka níže zobrazuje shrnutí dopadů v roce zavedení s tím, že náklady jsou v roční podobě a mld. Kč.¹

	Počet dětí	0	1	2	3	4	5+	Celkem
Varianta 1	Počet žen	59413	225332	815268	287620	52887	20225	1460745
	Počet žen s dodatečným zvýšením	0	225332	815268	287620	52887	20225	1401332
	Podíl že s dodatečným zvýšením v %	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	95,9
	Náklady na dodatečné zvýšení 500 za každé dítě	0	1,4	9,8	5,2	1,3	0,7	18,2
	Počet žen s dodatečným zvýšením se stropem	0	150759	593124	248301	48904	19537	1060625
	Podíl že s dodatečným zvýšením v %	0,0	66,9	72,8	86,3	92,5	96,6	72,6
Varianta 2	Náklady na dodatečné zvýšení 500 Kč	0	0,8	3,4	1,4	0,3	0,1	6,1
Varianta 3	Náklady na dodatečné zvýšení 500 Kč za každé dítě	0	0,8	6,3	3,9	1,0	0,5	12,6
Varianta 4	Náklady na dodatečné zvýšení 250 Kč	0	0,4	1,7	0,7	0,1	0,1	3,1
Varianta 5	Náklady na dodatečné zvýšení 250 Kč za každé dítě	0	0,4	3,4	2,1	0,6	0,3	6,8

Komplementarita opatření

Toto opatření má za cíl nejen navýšit již vyplácené důchody, ale navýšit důchody i pečujícím osobám, které ještě nepobírají starobní důchod, ale přesto nebudou moci využít nová opatření zavedení fiktivních vyměřovacích základů (FVZ) nebo rozšíření vyloučených dob (RVD). V prvních letech po účinnosti změny zákona se bude jednat o poměrně velký počet osob, po roce 2030 takové případy odezní. Pro hladký přechod mezi tímto opatřením (přímým navýšením) a FVZ, respektive RVD je nezbytné, aby jejich individuální dopady byly srovnatelné. V opačném případě může docházet k nežádoucím reakcím seniorů. Například v případě, kdy by přímé navýšení bylo výrazně vyšší než navýšení z titulu FVZ, pak by senioři mohli předčasně odcházet do důchodu, aby se pokusili získat navýšení pevnou částkou místo navýšení přes FVZ.

¹ Při omezení dodatečného zvýšení průměrným starobním důchodem navržené opatření posílí důchody relativně více u žen s více dětmi (přes 90 % žen se 4 a více dětmi, 86 % žen se třemi dětmi), jejichž důchody jsou v průměru nižší a nejméně u žen s jedním dítětem (pouze cca 2/3 těchto žen).

Určení pečující osoby

Toto opatření je administrativně proveditelné při stanovení vyvratitelné domněnky, že osobou vychovávající ve větším rozsahu byla žena. V případě, že by převážně vychovávající osobou byl muž, pak by na základě jeho četného prohlášení ČSSZ navýšila důchod muži, nikoli ženě.

Lze mít za to, že výše popsaný odlišný přístup vůči mužům a ženám z hlediska prvotního vzniku nároku na zvýšení důchodu je možno z důvodu proveditelnosti považovat za ospravedlnitelnou formu odlišného zacházení s muži a ženami.